647510 **BRShosCC5170** **Seat No :________**

B.R.S. Semester - 5 (*CBCS*) Examination

Oct/Nov. - 2021(Old Course)

C-17 HORTICULTURE & FORESRTY (CORE-17)

Time: 2:00 Hours **Marks: 50**

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૦)

(૧) નાઈટ્રોજનના ત્રણ જુદા જુદા પ્રમાણની રીંગણાના પાક ઉત્પાદન પર અસર ચકાસવા લીધેલ એક ક્ષેત્રપ્રયોગમાં માત્ર ત્રણ જ ખંડ બનાવવામાં આવેલ છે. એક ખંડમાં 0.00 કી.ગ્રા./હે., બીજા ખંડમાં ૫૦ કી.ગ્રા./હે.અને ત્રીજા ખંડમાં ૭૫ કી.ગ્રા./હે. ના પ્રમાણથી નાઈટ્રોજન આપવામાં આવેલ છે તો આ પ્રયોગમાં માવજત અને પ્રયોગનું માધ્યમ કોને કહેવાય? આ પ્રયોગ પરથી પ્રાયોગિક દોષનો અંદાઝ મળી શકે કે નહિ? શા માટે? આ પ્રયોગમાં માવજતો વચ્ચેના તફાવતની સૂક્ષ્મતા અને ખાતરીપુર્વકના પરિણામ માટે શું સુધારો સૂચવશો? આ પ્રયોગમાં સીમા અસર કઈ રીતે ઉદભવી શકે તે સમજાવી, સીમા અસર નિવારવા શું કરવું જોઈએ તે આકૃતિ સાથે સમજાવો.

(૨) ખંડ એટલે શું? ખંડના માપને અસર કરતા પરિબળો મુદાસર સમજાવો.

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. .... (૧૦)

(૧) પ્રયોગ રચનાના પાયાના સિદ્ધાંતો વિસ્તારથી સમજાવો.

(૨) પ્રયોગ એટલે શું? પ્રયોગના હેતુઓ જણાવી, ક્ષેત્રપ્રયોગનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ ટૂંકનોંધ લખો. .... (૧૫)

(૧) ખંડના જુદા જુદા આકારના ફાયદા-ગેરફાયદા

(૨) માવજતોનું પુનરાવર્તન કરવાથી થતા ફાયદાઓ

(3) ક્ષેત્રપ્રયોગની જવાબદારીની સોંપણી

(૪) માવજતની સંખ્યા અને જમીન તેમજ મજુરની ઉપલબ્ધીની ખંડના માપ પર અસર

(૫) પ્રાયોગિક એકમોમાં રહેલ કુદરતી ભિન્નતાની પ્રાયોગિક દોષ પર અસર

પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૫)

(૧) પ્રાયોગિક દોષ એટલે શું? માવજતની સરખામણીની સૂક્ષ્મતા અને ખાત્રીપુર્વકના પરિણામો માટે ખંડના કદ અને પુન:રચનાની સંખ્યામાં શું ફેરફાર કરશો તે કારણ સાથે ટૂંકમાં જણાવો.

****